

Jaarverslag BATO 2006

Afgelopen jaar was een bewogen en creatief jaar voor Bato. Ten eerste hebben zich twee nieuwe leden aangemeld: Christa van Diepen en Jan van Oostveen. Naast de gewoonlijke werkzaamheden zoals uitwerken, restaureren, zoeken op de velden en reconstrueren zijn afgelopen jaar drie publicaties verschenen.

- 1: Plein 38-44, uitwerking door Jan van Oostveen van een waarneming door Bato in 2002 in de binnen stad van Tiel.
- 2: Bataven in beeld: een rijk geïllustreerd boekje met een beschrijving van verschillende ideeën om archeologie zichtbaar te maken bij de ontwikkeling van buurt 7 te Tiel-Passewaaij.
- 3: Bataven in beeld; informatieve video(5min).

De publicaties staan op de internetsite van de oudheidkamer (www.oudheidkamer-tiel.nl), de video kunt u bekijken via de internetsite www.youtube.com, zoek op 'Bataven in beeld'.

Het afgelopen jaar is o.a. het volgende gebeurd:

- Jaap Aafjes heeft een reconstructie van een weefgetouw uit de Late IJzertijd gemaakt en dit trok veel belangstelling in het depot van BATO tijdens de open monumentendag. In de reconstructie zijn ook originele weefgewichten opgenomen.
- Vijf jaar verlenging van bruikleencontract Romeins unster van Bato aan het museum het Valkhof in Nijmegen. De unster zal hier samen met een reconstructie tot minimaal 2010 regelmatig te bewonderen zijn.
- Willem Spekking heeft scholieren ontvangen in het depot van Bato en uitleg gegeven over archeologie en onze werkzaamheden.
- Een aantal scherven van een 2e eeuwse kruik die wij in 2005 (grafveld Tiel-Passewaaij) hebben gevonden worden momenteel onderzocht door Stijn Oonk. Stijn heeft tijdens een symposium in Engeland samen met een team chemici uit York nagedacht wat er in de kruik en in de grond overgebleven kan zijn van de originele inhoud, hoe dat te extraheren valt en wat men dan naar aanleiding van de resultaten kan zeggen. Het is vernieuwend, ze doen het op een andere wijze dan residuonderzoek dat op dit moment al wordt uitgevoerd. Ze denken tot een vrij precieze uitspraak te kunnen komen over wat erin gezeten heeft. Het resultaat zal een los artikel of een hoofdstuk in Stijn's dissertatie zijn. Wij wachten nog op de resultaten en hopen deze in het jaarverslag van 2007 te kunnen publiceren.
- Het zoeken in het veld heeft weer een aantal interessante vondsten opgeleverd o.a.: een scherv van terra sigillata met stempel die uit twee regels bestaat, een spinklos, fragmenten van glazen la-tene armbandjes, een weefgewicht en meerdere metalen voorwerpen zoals mantelspelden en munten. De vondsten zijn ingemeten en ingetekend op een spreidingskaart die inzicht geeft over de grootte van de nederzetting en de ontwikkelingen door de tijd.
- Tentoonstelling in de openbare bibliotheek van Tiel. Hier hebben wij een 2e eeuwse graf gevonden tijdens de opgraving in 2005 tentoongesteld. Ook werden hier onze ideeën gepresenteerd om archeologie zichtbaar te maken in de uitwerking van buurt 7 te Passewaaij. Johan de Putter heeft voor de tentoonstelling een schilderij gemaakt. De video 'Bataven in beeld' kon helaas niet bekeken worden door technische problemen met een DVD speler. Een lage kwaliteit versie van de film is daarom op internet gezet. De belangstelling is hier groot en de video wordt tot de dag van vandaag nog regelmatig bekeken. Door het succes laten we de video hier voorlopig nog staan voor geïnteresseerden.
- Verschillende vondsten van Bato zijn afgelopen jaar gefotografeerd door Bram Langeberg en zijn te bekijken in de fotogalerie op de internetsite van de oudheidkamer.

Inhoud:

1. Waar de vondst van een weefgewicht toe kan leiden
2. Plein 38-44
3. Bataven in beeld

1. Waar de vondst van een weefgewicht toe kan leiden

Het vinden van een weefgewicht op een akker in Ophemert leverde meer vragen op dan antwoorden. Hoe werd het gewicht van aardewerk gebruikt en hoe zag het weefgetouw eruit? Jaap en Guus wilden vooral weten waarvoor de drie gaten dienden in het gewicht. Het internet gaf niet overal uitsluitsel over dus toog men naar het Pre-historisch museum in Eindhoven om het daar aanwezige exemplaar en de daarbij behorende weefgetouw eens met eigen ogen te zien. Met deze kennis trok Jaap het “ bos “ in, zocht bruikbare palen om zijn weefgetouw te kunnen bouwen en toen dat klaar was moest er natuurlijk wol komen om te kunnen weven. Dit heeft hij in Texel gehaald en zo gingen Guus en Jaap – onder veel discussie over het hoe en waarom – aan het weven. Het resultaat mag er zijn (zie foto).

2. Archeologische waarneming Plein 38-44 Tiel

In het voorjaar van 2002 werd het terrein gelegen aan het Plein 38-44 in Tiel ten behoeve van nieuwbouw bouwrijp gemaakt. Voorafgaand aan de bouw heeft een archeologisch inventariserend onderzoek door RAAP plaats gevonden [MUL_2002a]. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat op deze plaats muurconstructies en middeleeuwse structuren aanwezig zijn. Daarnaast is aan de oostzijde een zware muurconstructie aangetroffen. Deze muurconstructie wordt met een kademuur of met de voormalige stadsmuur in verband gebracht. RAAP beveelt aan om bij grondverzet >70 cm onder maaiveld en/of bij aanpassing van de bouwplanning archeologisch onderzoek plaats te doen vinden. Bij de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwbouw van Plein 38-44 is door leden van de Bato een archeologische begeleiding uitgevoerd in de vorm van het verzamelen van oppervlaktevondsten. Deze rapportage geeft een overzicht van de vondsten en structuren die bij deze archeologische waarneming door Bato zijn aangetroffen. Mede dankzij de komst van Jan van Oostveen bij BATO zijn de vondsten uit deze waarneming uitgewerkt in een verslag. Door de specialiteit van Jan, specialist in het determineren en analyseren van kleipijpen en aardewerk, konden alle vondsten nauwkeurig beschreven en geanalyseerd worden.

Als conclusie valt te zeggen dat de archeologische waarneming van Bato heeft aangetoond dat tijdens het bouwrijp maken van de bouwkevel grondsporen te voorschijn kwamen die bij een archeologisch inventariserend onderzoek niet zijn geconstateerd. Voorbeelden hiervan zijn de kuil met organisch materiaal, restant van een waterput en restanten van een beerput. Ook is geconstateerd dat t.g.v. het bouwrijp maken archeologische structuren aangetast kunnen worden. Zo zijn vondsten vanuit de beerput over de gegraven bouwput verspreid geraakt. Dankzij Bato zijn deze vondsten gered en geconserveerd. Op basis van deze beerputvondsten wordt de indruk verkregen dat we hier te maken hebben met meer dan een gemiddeld huishouden. Deze veronderstelling is gebaseerd op het feit dat een fragment van een vleugelglas en verhoudingsgewijs vele restanten van Goudse kwaliteitspijpen zijn aangetroffen. Vermeldenswaardig is bovendien dat de gebruiker van de beerput op merk heeft gerookt. Een fenomeen dat niet alledaags bij beerputtenonderzoek wordt geconstateerd.

3. Bataven in beeld

In 2005 hebben vrijwilligers van BATO (Beoefenaren Archeologie Tiel en Omstreken) een deel van een grafveld opgegraven in de Passewaaij. Hiermee kwam voorlopig een einde aan een lange reeks opgravingen daar. Er zijn grote delen van twee nederzettingen en een bijbehorend grafveld blootgelegd. Dankzij deze opgravingen en al het bijhorende onderzoek zijn we veel te weten gekomen over de Bataven, die hier in de Romeinse tijd leefden. Volgend jaar wordt er begonnen met de bouw van buurt 7. Daar lag het hart van de Bataafse nederzetting en daar ligt een unieke kans om het Bataafse verleden zichtbaar te maken. Met 'Bataven in Beeld' blikken we terug op de resultaten van deze opgraving. Ook laten we zien hoe dat verleden in de Passewaaij een plek kan krijgen. Wij denken aan een slingerend open en groen lint, dat de loop van een rivierarm uit de tijd van de Bataven volgt. Daarlangs hebben Bataven hun huizen gebouwd en daar kunnen we sporen daarvan zichtbaar maken. Dat lint loopt naar het winkelcentrum van de Passewaaij en is daarmee een uitgelezen plek voor een doorgaande fiets- en wandelpad.

